

ION ROBCIUC

**CONSTANTIN GEAMBAȘU, CRISTINA GODUN,
MARINA ILIE, VASILE MOGA**

**WIELKI SŁOWNIK
POLSKO-RUMUŃSKI**

**MARELE DICȚIONAR
POLON-ROMÂN**

paideia
București, 2019

CUPRINS

<i>Cuvânt înainte</i>	5
Alfabetul polonez.....	8
ÎNDRUMĂRI PENTRU FOLOSIREA DICȚIONARULUI.....	9
Abrevieri	13
INTRODUCERE	17
I. NOȚIUNI FUNDAMENTALE DE FONETICĂ ȘI MORFONOLOGIE	20
II. FLEXIUNEA NOMINALĂ.....	29
III. FLEXIUNEA VERBALĂ.....	65
IV. PĂRȚILE DE VORBIRE NEFLEXIBILE	82
A.....	91
B.....	116
C.....	158
D.....	191
E.....	236
F	247
G.....	263
H.....	289
I	298
J	310

K.....	320
L.....	370
Ł.....	383
M.....	390
N.....	424
O.....	481
P.....	543
R.....	674
S.....	722
Ś.....	796
T.....	804
U.....	825
W.....	849
Z.....	894
Ž.....	961
Ż.....	962

<i>BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ</i>	967
-------------------------------------	-----

Denumiri geografice.....	969
--------------------------	-----

Despre autori.....	977
--------------------	-----

I. NOȚIUNI FUNDAMENTALE DE FONETICĂ ȘI MORFONOLOGIE

Alfabetul limbii polone. Reguli de pronunție și scriere

Alfabetul polonez se bazează pe alfabetul latin, adoptat ca urmare a preluării creștinismului de rit roman (anul 966), nu bizantin, ca la alte popoare slave. El a fost completat cu semne diacritice sau digrame pentru a corespunde necesităților fonetice ale limbii vorbite. **Alfabetul ortografic** servește la transpunerea grafică a cuvintelor, în timp ce **alfabetul fonetic** servește la redarea fidelă a sunetelor care alcătuiesc cuvintele. Deși la prima vedere am putea spune că în polonă citim cum scriem, afirmația nu este întru-totul adevărată. **De-a lungul evoluției sale, grafia poloneză a suferit diverse influențe** (cum ar fi cea exercitată de scrierea cehă, reformată de umanistul Jan Hus), **reflectate în structura limbii**, în urma cărora ortografia poloneză – **inițial fonetico-fonologică** – nu mai constituie oglinda fidelă a pronunției sunetelor. De exemplu, existența grupurilor bi- sau triconsonantice sau prezența în limbă a vocalelor nazale contrazic această opinie.

În limba polonă se observă diferența dintre scrierea fonetică și cea ortografică, adică dintre sunete (*głoski*) și litere (*litery*). Scriem ortografic *bór* sau *mur*, *góra* sau *kura*, *sól* sau *suka*, *ból* sau *but*, iar în fiecare dintre exemple literelor *ó* și *u* le corespund același sunet [u]. Folosirea a două semne grafice pentru marcarea aceluiasi sunet este dictată în acest caz de rațiuni istorice, mai exact de reforma lingvistică suferită de limba polonă de-a lungul secolelor, care a făcut ca în secolul al XVII-lea să se ajungă la uniformizarea în pronunție a sunetului *ó* (u scurt) și *u* deschis.

Același lucru îl putem spune despre perechile de sunete *ż* – *rz* și *h* – *ch*, de exemplu: *żaba* – *rzadko*, *żel* – *rzeka*, *żubr* – *rzut* sau *hart* – *chata*, *wataha* – *pycha*, *horda* – *choroba* etc. În cazul grupurilor de sunete *h* – *ch*, diferența în pronunție poate fi sesizată regional, în vorbirea unor polonezi din generațiile vechi. Redarea ortografică diferită a acestor sunete are de asemenea argumente istorice, prea complexe pentru a fi discutate aici (le tratează gramatica diacronică), însă una dintre explicațiile cele mai accesibile și frecvente este cea a provenienței cuvintelor: împrumuturile din alte limbi au fost preluate cu grafie *h* (vezi *honor*, *handel*, *hala*, *halo*, *habit* ș.a.), spre deosebire de lexemele autohtone *cham*, *chata*, *chomik* etc. Atenție sporită se cuvine acordată unor cuvinte precum *hart* (dârzenie) – *chart* (ogar), perechi omonime cu scriere diferită, în această situație contextul este cel care oferă informații suplimentare referitoare la sensul lexemului.

Noțiunea de **sunet** nu se confundă cu aceea de **literă**. Sunetul este o unitate de vorbire, el poate fi pronunțat și, odată pronunțat, poate fi auzit. Litera este un semn, un simbol vizual al sunetului. Literele se scriu și se citesc, sunetele se articulează și se aud. În scriere, sunetele sunt redată prin litere; fiecare sunet este cu aproximație redat printr-o literă. În realitate însă, numărul literelor este sensibil mai mic decât al sunetelor unei limbi. Se întâmplă ca mai multe sunete să fie notate cu ajutorul aceleiași litere (de exemplu *sunetul u* redat cu ajutorul literelor *ó* și *u*; *sunetul j* redat prin litera *ż* sau grafemul dublu *rz* ș.a.).

În limba polonă există șapte grafeme duble: *ch*, *cz*, *dz*, *dź*, *dż*, *rz*, *sz*, la care se mai adaugă o serie de combinații secundare, precum: *ci*, *gi*, *ge*, *ki*, *ke*, *ni*, *si*, *zi*, precum și trei grafeme triple: *drz*, *trz*, *prz*, de exemplu *trzy*, *przy*, *przełom*, *drzazga* ș.a.

Literă ¹ (Litera)	Sunet (Głoska)	exemplu în limba polonă (przykład w języku polskim)	exemplu în limba română (przykład w języku rumuńskim)
a [a]	a	mama, sama	mama, dama
ą [ɔ]	[ɔ], înainte de p, b, t, d se pronunță [om]	wziął, ząb	trompetă, cont
b [be]	[b]	bilet, but	bilet, ban
c [ce]	[tɕ]	car, co	țar, țap
ć/ci [cie]	[ć], [ci]	ćma, cisza	cine, cizmă
d [de]	[d]	dom, wada	domn, damă
e [e]	[e]	ten, temat	temă, ten
ę [ɛ]	[ɛ], înainte de p, b, t, d se pronunță [en], în poziție finală a cuvântului se denazalizează complet, auzindu-se ca [e]	się, mięta, proszę	roșie, mentă, ședință
f [ef]	[f]	fama, swada, film	faimă, sfat, film
g [ghe]	[g]	gra, gola	gram, gol
h [ha]	[h]	hotel, herbata	hotel, hepatită
i [i]	[i]	ikra, list	icre, listă
j [jot]	[j]	jeden, jad, iluzja	iederă, iad, iluzie
k [ka]	[k]	kot, okno	con, ocnă
l [el]	[l]	lada, kolega	ladă, coleg
ł [eu]	[ɯ]	ładny, kieł	cuart, seu
m [em]	[m]	matka, mit	mama, mit
n [en]	[n]	nos, nuta	nas, notă
ń [eń]	[ń], [ni]	nisko, cień	nimic, ierni
o [o]	[o]	opera, moneta	operă, monedă
ó [o kreskowane]	[u]	róg, góra	rug, gură
p [pe]	[p]	port, park	port, parc
r [er]	[r]	rata, rola	rată, rol
s [es]	[s]	sala, sok	sală, suc
ś [eś]	[ś], [și]	światło, miś	șfichiui, și
t [te]	[t]	trudno, kat	trudă, lat
u [u]	[u]	kula, but	cutie, butic
w [wu]	[v]	wino, krowa	vin, rovinietă
y [î]	[î]	syn, wy	sân, vânt
z [zet]	[z]	zebra, koza	zebră, zar
ź [jiet]	[ź], [zi]	źródło, maź	jilav, coji
ż [jet]	[j]	żał, żubr	jale, june

* În paranteze drepte am indicat modul cum se citește litera alfabetului, informație utilă atunci când este nevoie să rostim pe litere un cuvânt. A nu se confunda modul de rostire a literei din alfabet cu sunetul care corespunde literei respective, indicat în coloana a doua a tabelului.

2. Alternanțe consonantice

a) alternanța realizată între o consoană dură și una moale

p : p'	karp – karpie
b : b'	gołąb – gołębie
m : m'	plama – plamie
w : w'	kawa – kawie
f : f'	szafa – szafie
t : ć	student – studenci
d : dź	naród – narodzie
n : ń	pan – panie
z : ź	pokaz – pokazie
s : ś	stos – stosie
g : g'	noga – nogi
k : k'	kruk – kruki
ch : ś	mnich – mnisi
zd : źdź	przyjazd – przyjeździe
st : śc	list – liście
śl : śl	dorosły – dorosli

b) alternanța realizată între o consoană dură și una funcțional moale

g : dz	g : ż	k : c	k : cz	ch : sz	r : rz	ł : l : l'
podłoga – podłódze	Bóg – Boże	chemik – chemicy	człowiek – człowiecze	mucha – musze	dyrektor – dyrektorzy	dół – dole; wesoły – weseli

c) alternanța realizată între o consoană funcțional moale și una moale

ż : ż	sz : ś
duży – duzi	starszy – starsi

d) alternanța realizată între o consoană moale și una funcțional moale

k + i : c + y	g + i : dz + y
elegancki – elegancy	srogі – srodzy

e) alternanța realizată între o consoană funcțional moale cu altă consoană funcțional moale

c : cz	dz : ź
ojciec – ojczy	ksiądz – księże

Accentul în limba polonă

Limba polonă este definită de **accentul dinamic** (sau de intensitate), bazat pe intensificarea expirării la pronunțarea silabei accentuate. Din punct de vedere fonetic, în limba polonă accentul este în general fix, **paroxiton**, căzând pe penultima silabă a cuvântului: *pra-ca, szcze-li-na, dro-ga*, și **mobil**, din punct de vedere morfologic, deoarece el se poate muta de pe rădăcină pe prefix,

II. FLEXIUNEA NOMINALĂ

În limba polonă flexionează substantivul, adjectivul, pronumele, numeralul și verbul.

Categoriile gramaticale ale substantivelor

În limba polonă substantivele au următoarele categorii gramaticale sau morfologice: categoria numărului, genului și cazului.

Categoria numărului

Categoria gramaticală a numărului reprezintă în limba polonă o caracteristică a substantivului, adjectivului și verbului. Opoziția **singular** – **plural** este valabilă pentru marea majoritate a substantivelor din limba polonă: *kobieta* – *kobiety*, *telefon* – *telefony*, *okno* – *okna*, *student* – *studenci* etc. În limbă funcționează o serie de substantive cu plural dublu, ambele acceptate de normele gramaticale, cu toate că uneori uzul limbii poate impune folosirea preferențială a uneia din forme în defavoarea celeilalte, fără să o excludă. Este cazul substantivelor terminate la Nominativ singular în consoana dură „-r” sau „-g” care pot forma pluralul fie cu ajutorul desinenței **-y** (generează o serie de transformări fonetice consonantice), fie cu ajutorul desinenței **-owie**¹: *dyrektor* – *dyrektorzy* / *dyrektorowie*, *profesor* – *profesorzy* (*rar*) / *profesorowie*, *filolog* – *filolodzy* / *filologowie* ș.a., excepție de la regulă fiind substantivul *kolega* cu forma de plural *koledzy*. Există și o serie de substantive cu plural dublu, între care nu există însă sinonimie perfectă, din punct de vedere semantic având semnificații diferite:

oko – **oczy** (ochi – anatomic) / **oka** (ochi de grăsime în supă,
ochi la ciorap),

ucho – **uszy** (urechi – anatomic) / **ucha** (urechi, toarte la oală, cană etc.),

akt – **akta** (acte / documente) / **akty** (actele unei piese de teatru, nud, acțiunile unei persoane) ș.a.

În limba polonă există și o categorie de **substantive defective de număr**, acestea au numai formă de număr singular sau numai formă de plural, nerealizând astfel opoziția dintre cele două forme. Este cazul substantivelor **singularia tantum** (care au doar formă de număr singular și fac acordul în propoziție cu verb la numărul singular) și **pluralia tantum** (cu formă doar pentru numărul plural, acordul în propoziție făcându-se cu verb la numărul plural). Substantivele singularia tantum denumesc noțiuni abstracte (*szczęście*, *piękno*, *odwaga*), nume de materii (*srebro*, *krew*, *owies*), nume de jocuri și discipline sportive (*koszykówka*, *tenis*, *brydż*), nume de discipline științifice, noțiuni din diverse domenii umaniste (*chirurgia*, *utilitaryzm*, *komunizm*), nume de boli (*cukrzyca*, *tyfus*, *grypa*), substantive proprii nume de persoane, denumiri geografice (*Warszawa*, *Polska*, *Jan*), nume de colectivități, clase sociale sau mulțimi de obiecte (*bohema*, *duchowieństwo*, *inteligencja*, *mieszkaństwo*), nume de astre cerești și planete (*słońce*, *Mars*, *Jupiter*), unele substantive în desinență **-um** (*kworum*, *ultimatum*) precum și substantive de natură diversă, considerate de uzul limbii ca fiind invariabile, multe dintre ele împrumutate din alte limbi

¹ Desinența **-owie** subliniază prestigiul funcției, prin urmare e mai frecvent folosită.

2. Declinarea substantivelor la numărul plural

A. Declinarea substantivelor masculine personale

CAZ (PRZYPADEK)	masculin personal (rodzaj męsko-osobowego)			
NOMINATIV (MIANOWNIK) <i>dwaj, trzech, czterej, pięciu...</i>	-i (pentru substantivele masculine personale în temă dură, cu excepția temelor în: <i>-k, -g, -r</i>) <i>student – studenci</i> (t : ć); <i>mnich – mnisi</i> (ch : ś) <i>sąsiad : sąsiedzi</i> (d : dź) <i>chłop – chłopci</i> (p : p') <i>dziekan :</i> <i>detektyw –</i> <i>detektywi</i> (w : w') <i>prezes</i> <i>*DAR: brat –</i> <i>bracia; Hiszpan</i> <i>– Hiszpanie;</i> <i>Cygan – Cyganie</i>	-y (pentru substantivele masculine personale cu tema în <i>-k, -g, -r,</i> <i>-c</i>) <i>chemik –</i> <i>chemicy</i> (k : c); <i>dyrektor –</i> <i>dyrektorzy</i> (r : rz)**; <i>kolega – koledzy</i> (g : dz); <i>sportowiec –</i> <i>sportowcy;</i> <i>znawca –</i> <i>znawcy.</i> <i>*DAR: człowiek</i> <i>– ludzie</i> ** Substantivele în <i>-k, -g</i> pot forma N.pl. și în desinență <i>-owie</i> , care subliniază prestigiul meseriei: <i>dyrektor –</i> <i>dyrektorzy /</i> <i>dyrektorowie;</i> <i>filolog –</i> <i>filolodzy /</i> <i>filologowie.</i>	-e (conform criteriului fonetic, primită de substantivele masculine cu tema în consoană funcțional moale și moale, dar și în sufix <i>-anin</i>) <i>złodziej –</i> <i>złodzieje;</i> <i>żołnierz –</i> <i>żołnierze;</i> <i>nauczyciel –</i> <i>nauczyciele;</i> <i>Amerykanin –</i> <i>Amerykanie;</i> <i>Rosjanin –</i> <i>Rosjanie.</i> <i>*DAR: książd –</i> <i>księża</i>	-owie (conform criteriului semantic, primită de substantivele masculine care desemnează titluri, demnități, funcții înalte, profesii, grade de rudenie, unele nume de popoare, numele de familie, substantive masculine în sufix <i>-ek</i>) <i>król – królowie;</i> <i>oficer –</i> <i>oficerowie;</i> <i>Norweg –</i> <i>Norwegowie;</i> <i>świadek –</i> <i>świadkowie;</i> <i>pan – panowie;</i> <i>syn – synowie;</i> <i>Nowak –</i> <i>Nowakowie</i>

numai să, destul să **2. part**ic numai de, numai să; fie și numai; cel puțin, barem; abia; ~ **do wiosny!** abia la primăvară; ~ **nie za późno na wizytę?** oare nu e prea târziu pentru vizită?; ~ **nie zachorować** numai de nu ne-am (*te-ai, s-ar etc.*) îmbolnăvi; ◇ **aby-aby** abia-abia, cu greu; de mântuială

acan, -a *m inv.* (*presc. de la waszmość pan*) dumneata, dumnealui, dumneavoastră (*numai referitor la o persoană de sex masculin, de obicei la pers a doua*)

acanji, -i *f inv.* (*presc. de la waszmość pani*) titlu de adresare politicoasă către o persoană de sex feminin; dumneata; duduie, domniță, domnișoară

acanna, -y *f inv.* domnișoară, domniță, duduie

aceton, -u *m chim.* acetona

acetylen, -u *m chim.* acetilena

acetylenowy *adj* acetilenic; de, cu acetilenă

ach *interj.* ah! aoleu! vai! of! ~ **tak!** ah, ia te uită!

achillesowy *adj* **pięta** ~a călcăiul lui Ahile; **ścięgno** ~e (*Achillesa*) *anat.* tendonul lui Ahile

achromatyczny *adj fiz.* acromatic; **luneta** ~a lunetă acromatică

acz *conj livr. v. aczkolwiek*

aczkolwiek (acz) *conj conces livr.* însă, dar; deși, cu toate că; **mówił**, ~ **bez entuzjizmu** vorbea, deși fără entuziasm; ~ **nie był zdolny, (to) jednak ukończył studia** deși nu era capabil, a terminat totuși studiile

adagio [adadzio] *indecl. n muz.* adagio

Adam *in expr.* **opowiadać (wywodzić coś) od ~a i Ewy** a o lua de la Adam și Eva

adamaszjek, -ku *m 1. text* damasc **2. met.** oțel de Damasc

adamaskowy *adj* de, din damasc

adamowy *in expr.* **plemie** ~e stirpea lui Adam; oamenii; **jabłko** ~e (*Adama*) *anat.* mărul lui Adam

adamsyt, -u *m chim.* adamsită

adaptacja, -i *f 1.* adaptare; prelucrare; modificare; ~ **sceniczna** adaptare scenică; ~ **filmowa** adaptare cinematografică; ~ **strychu** modificare a podului, a mansardei; **wierna / luzna** ~ adaptare fidelă / liberă **2. biol.** adaptare; acomodare; ~ **w nowym środowisku** adaptare la noul mediu

adaptator, -a *m* autor al unei adaptări

adapter, -a / -u *m 1. picup 2. fot.* adaptor

adaptować, -uję, -ujesz, -ował *ipf* și *pf* (*na coś*) a adapta, a potrivi; ~ **się w nowej szkole** a se adapta într-o școală nouă

addenda, -ów *pl livr.* addenda, ceea ce se adaugă la sfârșitul unei lucrări

adekwatnie *adv (in mod)* adecvat, potrivit, corespunzător

adekwatność, -ci *f* compatibilitate, consonanță; ~ **formy do treści** compatibilitatea formei cu conținutul

adekwatny *adj* adecvat; potrivit, corespunzător

adepoidy, -ów *pl med.* vegetații adenoide

adept, -a *m 1.* adept; partizan (*al unei idei, teorii, doctrine*); ~ **nauk ścisłych** absolvent de științe exacte **2. începător**

adherent, -a *m livr.* aderent; partizant, susținător

adhezja, -i *f 1. chim. fiz.* adeziune **2. livr.** adeziune; aderare

adidas[y], -ów *pl (adidas m)* adidași

adiektywizacja, -i *f gram.* adiectivare; adiectivizare

adiudykacja, -i *f jur.* adjudecare

adiunkt, -a *m 1.* adjunct, lector universitar **2. adjunct** (*grad corespunzător unei funcții imediat subordonate unui conducător de instituție, de întreprindere etc.; în trecut și grad militar*)

adiustacja, -i *f* precorectură; stilizare; tehnoredactare

adiustator, -a *m* precorector; stilizator; tehnoredactor

adiustować, -uję, -ujesz, -ował *ipf* a ajusta; a precorecta; a stiliza; a tehnoredacta

adiutant, -a *m 1. mil.* aghiotant; adjutant **2. glum.** aghiotant, umbră (*a cuiva*)

administracja, -i *f 1.* administrare, conducere; **wziąć coś w ~e** a lua ceva în administrare **2. administrație** (*personalul de conducere al unei instituții*); ~ **państwowa** aparatul de stat; ~ **publiczna** administrația publică; ~ **cywilna** administrație civilă

administracyjny *adv* administrativ, sub raport administrativ, din punct de vedere administrativ, pe cale administrativă

administracyjny *adj* administrativ, de administrație; **jednostka** ~a unitate administrativă

administrator, -a *m* administrator; ~ **domu** administrator (*de imobil*)

administratorka, -i *f* administratoare

administratorski *adj* de administrator, al administratorului

administrować, -uję, -ujesz, -ował *ipf 1.* a administra, a conduce, a gospodări (*o avere, o moșie etc.*) **2. inv.** a administra (*un medicament*)

administrowanie, -a *n* administrare, conducere

admiralicja, -i *f 1.* amiralitate **2. Ministerul Marinei**

admiralski *adj* de amiral, al amiralului; **okręt** ~ vas amiral

admiral, -a *m 1. pl* -owie *mil.* amiral **2. pl** -y *zool.* amiral (*Vanessa atalanta*)

admonicja, -i *f inv.* admonestare; avertisment; **otrzymać** ~e a primi o admonestare

adnotacja, -i *f* adnotare, însemnare, notă; **robić** ~e a face adnotări, însemnări

adolescencja, -i *f livr.* adolescență

adonijski *in expr.* **wiersz** ~ *lit.* vers adonic

adonis, -a *m 1. pl* -i / -owie / -y *glum.*, *iron.* curtezan, admirator (*al femeilor*) **2. pl** -y *bot. v. milek*

adopecja, -i *f jur.* **1. v. adoptacja 2.** adoptarea de către puterea legislativă a unei legi străine și consfințirea ei ca obligatorie

adoptacja, -i *f jur.* adoptare, înfiere

adoptyjny *adj* adoptiv; **rodzice** ~i părinți adoptivi

adoptować, -uję, -ujesz, -ował *pf* și *ipf 1. jur.* a adopta, a înfia; ~ **dziecko** a adopta un copil **2. fig.** a avea grijă (*de cineva*), a purta de grijă (*cuiva*) **3. a** adopta, a prelua

adoptowany I part. pasiv de la adoptować II adj adoptiv; ~ **syn** fiu adoptiv

adoracja, -i *f 1. livr.* adorare; adorație, iubire mare **2. bis.** adorare; slăvire, divinizare; ◇ **towarzystwo wzajemnej** ~i *glum.* grup de persoane care se sprijină și se laudă reciproc

benedyktyn, -a *m* 1. (*pl* -i) benedictin 2. (*pl* -y) băutură spirtoasă cu gust dulce; benedictină

benedyktyn|a, -i *f* 1. benedictină (*călugăriță*) 2. *v. benedyktyn* 2.

benedyktyński *adj* 1. (*de*) benedictin, al benedictinilor 2. *fig.* greu, istovitor; neobosit, harnic

beneficjen|t, -a *m* beneficiar; ~ci **konfliktu zbrojnego** beneficiarii conflictului armat

beneficjum *indecl n* 1. *ist.* beneficiu (*în Evul Mediu timpuriu*); avantaj 2. venit al unei biserici catolice

benefis, -u *m* reprezentare (teatrală) dată în beneficiul unui actor; concert / acțiune de binefacere

benefisant, -a *m* actorul în beneficiul căruia se dă o reprezentare

benefisow|y *adj* de la benefis; ~e **przedstawienie** reprezentare în beneficiul cuiva

benewolencja, -i *f* *inv.* indulgență, bunăvoință; benevolentă

bengalski *adj* bengalez, bengal, din Bengal; **tygrys** ~ tigrul bengalez; **ogień** ~ foc bengal, foc de artificii

beniamin|ek, -ka *m* 1. mezin, prăslea 2. *fig.* răsfățat, favorit, persoană preferată; **był ~kiem całej rodziny** era preferatul întregii familii

benzen, -u *m* *chim.* benzen

benzol, -u *m* *chim.* benzol

benzyn|a, -y *f* benzină; ~ **syntetyczna** benzină sintetică; **mam bak pełen ~y** am rezervorul plin cu benzină; **zabrakło mi ~y** am rămas fără benzină; **zatkanować ~ę** a alimenta cu benzină, a face plinul

benzomierz, -a *m* *tehn.* indicator de benzină

benzynow|y *adj* de benzină; **paliwo ~e** combustibil; **stacja ~a** stație de benzină

ber, beru / bru *m* *bot.* dughie; parâng (*Setaria italica*)

ber|a, -y *f* varietate de păr; fructul acestei varietăți de păr

berbe|ć, -cia *m* *fam.* pici, puști, țânc

berberyjski *adj* berber

berberys, -a *m* *bot.* dracilă, agriș roșu, măcriș-păsăresc (*Berberis vulgaris*)

berberysowat|e, -ych *pl* *bot.* berberidacee (*Berberidaceae*)

berdysz, -a *m* *ist.* secure cu tăișul în formă de semilună, veche armă de luptă

ber|ek, -ka *m* de-a prinslea (*joc de copii*); **bawić się w ~ka** a se juca de-a prinslea

beret, -u *m* beretă; bască; **nosić ~a** a purta beretă

bergamot|a, -y *f* 1. păr pergament 2. (*pară*) pergamută 3. *bot.* varietate de portocal (*Citrus bergamia*)

bergamotk|a, -i *f* *v.* bergamota 1. și 2.

bergsonizm, -u *m* *fil.* bergsonism

beri-beri *indecl med.* beri-beri

berkel, -a *m* *chim.* berkeliu

berkeleizm, -u *m* *fil.* berkeleism

berkut, -a *m* *zool.* *v.* birkut

berla|cze, -czy *pl* (*sg* -cz *m*) *inv.* șoșoni, cizmulite

berlink|a, -i *f* 1. șlep 2. trăsură mare, închisă; berlină

berliński *adj* berlinez, din Berlin, al Berlinului

berl|o, -a *n* 1. sceptru; **pod ~em** sub sceptrul 2. *fig.* putere; **sięgać po ~a** a râvni la putere; **trzymać ~a** a exercita puterea

bermudy, -ów *pl* bermude (*pantaloni trei sferturi*)

bermyc|a, -y *f* căciulă de urs (*purtată de grenadierii lui Napoleon*)

bernard, -a *m* (*câine*) bernardin; saint-bernard

bernardyn, -a *m* 1. *pl* -i *bis.* bernardin 2. *pl* -y *v. bernard*

bernardyński *adj* de bernardin, bernardin

beryl, -u *m* 1. *chim.* beriliu 2. *mineral.* beril

berzer|a, -y *f* berjeră

berzeretk|a, -i *f* *lit.* bergeretă

besemer|ować, -uję, -ujesz, -ował *ipf* *tehn.* a trata prin procedeul Bessemer

besemerowni|a, -i *f* *tehn.* oțelărie Bessemer

besemersowski| *adj* *tehn.* tip Bessemer; **stal ~a** oțel Bessemer

bess|a, -y *f* *ec.* declin, depresiune, scădere bruscă; scăderea cursului acțiunilor la bursă; ~ **na rynku sztuki** declin pe piața obiectelor de artă

besti|a, -i *f* 1. bestie; fiară, animal sălbatic 2. *fig.* bestie, brută, canalie 3. *fam.* șmecher, om șiret, vulpoi

bestialski| *adj* bestial, brutal; **po ~u** în mod bestial, feroce

bestialstw|o, -a *n* 1. bestialitate; ferocitate 2. faptă crudă, cruzime; **odznaczał się wyjątkowym ~em** se remarcă prin bestialitate extremă

bestiarium *indecl n* *lit.* bestiar

bestseller, -a/-u *m* bestseller

bestwi|ć, -ę, -sz, -ł *ipf* a mânia, a înfuria, a scoate din sărite

bestwi|ć się, -ę się, -sz się, -ł się *ipf* *vr* 1. a-și bate joc, a se purta ca un despot; ~ **się nad kimś** a maltrata pe cineva 2. (*numai la pers a treia*) a fi în călduri (*despre animale*)

bestyj|a, -i *f* 1. pui (*de animal sălbatic*); slăbiciune 2. *fam.* șmecher; om șiret; pramatie

beszamel, -u *m* *cul.* beșamel

beszta|ć, -m, -sz, -ł *ipf* *fam.* a muștra, a beșteli, a apostrofa; a certa, a dojeni, a ocări

besztanin|a, -y *f* *fam.* muștrare, beșteleală; ceartă

besztan|ie, -a *n* *fam.* muștrare, dojeneală, ocară

bet|a, -y *f* beta; **promienie ~fiz.** radiație beta

betatron, -u *m* *fiz.* betatron

betel, -u *m* *bot.* betel, piper agățător (*Piper betle*)

betka, -i *f* *inform.* glumă, lucru prostesc; **to ~, nie ma o czym mówić** e o prostie despre care nu mai e nimic de spus

beton, -u *m* beton; ~ **lany** beton turnat; **plyty z ~u** plăci de beton; **~ zbrojony** beton armat

betoniark|a, -i *f* betonieră; malaxor

betoniarni|a, -i *f* fabrică de preparate de beton

betoniarski *adj* de betonist, de betonisti

betoniarz, -a *m* betonist; betonier

beton|ować, -uję, -ujesz, -ował *ipf* a turna beton, a betona

betowni|a, -i *f* stație centrală de preparat beton

betonow|y *adj* de beton; betonat; **podłoga ~a** podea de beton

bet|y, -ów *pl* *peior.* *glum.* 1. pat; așternuturi; **leżeć w ~a** sta în pat 2. catrafuse, boarfe

bez| prep (*cu G*) fără; ~ **mojej wiedzy** fără știrea mea; ~ **końca** fără sfârșit; ~ **przerwy** fără oprire; ~ **przesady!** nu exagera!; ~ **smaku** lipsit de gust; **nie ~trudu** nu fără efort; **mięso ~kości** carne dezosată;

calonocy *adj* care ține toată noaptea; de o noapte întreagă

calopalenile, -a *n* 1. *ist.* jertfă, ofrandă; sacrificiu, jertfire; holocaust 2. *fig.* sacrificiu; **oddawać** (składać) *na* ~ a sacrifica

calopalny *adj* 1. de jertfă; pentru jertfe 2. *fig.* de sacrificiu

caloroczny *adj* care durează un an (*întreg*), de un an (*întreg*); anual, pe un an întreg; ~ **dochód** venit anual; ~ **podróż** călătorie de un an (*întreg*); ~ **a przerwa** întrerupere de un an întreg

całościowy *adj* 1. comun; global, total 2. complet, exhaustiv

całość, -ci *f* 1. tot, întreg; ansamblu, totalitate; **tworzyć jedną** ~ a forma un tot unitar 2. integritate; unitate; ~ **granic** integritate a granițelor; ~ **terytorialna** integritate teritorială 3. *mat.* întreg, număr întreg; **w** ~ci în întregime, în totalitate

calotygodniowy *adj* care durează o săptămână (*întregă*); de o săptămână (*întregă*), săptămânal

calować, -uje, -ujesz, -ował *ipf* 1. a săruta; ~ **kogoś w rękę / w usta** a săruta cuiva mâna / a săruta pe cineva pe gură 2. *fig.* a atinge usor; ~ **uję rączki** sărut mâinile

calować się, -uję się, -ujesz się, -ował się *ipf* a se săruta; a se îmbrățișa

calowanie (się) *n* sărutare; îmbrățișare

całun, -u *m* giulgiu; înveliș, manta, lînțoiu; ~ **śmiertelny** giulgiu mortuar; ~ **śniegu** *fig.* giulgiu de zăpadă; înveliș de zăpadă; ~ **smutku** *fig.* vâl de tristețe

całus, -a *m* fam. sărut; sărutare; **dać komuś** ~a a-i da cuiva un sărut; **skraść komuś** ~a a fura cuiva o sărutare

całuszek, -ka *m* 1. *dim.* de la **całus**; 2. (*de obicei la pl* -ki) un fel de turtă dulce

cały *adj* 1. tot, întreg, complet; ~ **czas** tot timpul; ~ **ymi dniami** zile întregi; ~ **dzień** toată ziua; ~ **a godzinę** o oră întreagă; ~ **rok** un an întreg; ~ **świat** lumea întreagă; ~ **a duszą / z** ~ej **duży** din tot sufletul; ~ **ym sercem / z** ~ego **serca** din toată inima; **z** ~a **pewnością** cu toată convingerea; **z** ~ej **sily / z** ~ych **sil** cu toată forța / din toate puterile; **o** ~ **naprzód** cu toată viteză înainte; **na** ~ **głos** în gura mare, cu voce tare; (**krzycheć**) **na** ~e **gardło** (a striga) cât îl ținea gura; **zmykaj, pókiś** ~! cară-te cât mai ești întreg! 2. leit; **to** ~y **ojciec** este leit tatăl lui 3. unic, singur; **za** ~e **usprawiedliwienie miał...** singura lui justificare era... 3. intact; întreg; teafăr, nevătămat, neştirbit; ~ **i zdrowy** întreg și nevătămat

campus [kampus], -u *m* campus; ~ **uniwersytecki** campus universitar; **mieszkać w** ~ie a locui în campus

cap¹, -a *m* 1. *zool.* țap; berbec; 2. *fig.* imbecil, dobitoc, tâmpit; **glupi jak** ~ prost ca noaptea

cap² *interj.* haț!

capi *adj* de țap; de berbec; ~ **a bródka** barbă de țap

capniąc, -ę, -iesz, -ał *pf* fam. 1. a apuca, a înhăța, a înșfăța; ~ **kogoś za kołnierz** a lua pe cineva de guler 2. *fig.* a aresta

capstrzyk, -u *m* mil. semnalul apelului de seară; **już po** ~u *inv.* deja e prea târziu

car, -a, *pl* -owie *m* *ist.* țar

carat, -u *m* *ist.* 1. țarat 2. țarism

carewicz, -a, *pl* -el-owie *m* *ist.* țarevici; fiul țarului

carobójca, -y *m* asasinul unui țar

carowja, -ej *f* *ist.* țarină

carównia, -y *f* *ist.* fiica țarului

carski *adj* *ist.* țarist; **Rosja** ~a Rusia țaristă

carstw, -o, -a *n* *ist.* 1. v. **carat**; 2. țarul și țarina

caryca, -y *f* *ist.* v. **carowa**

caryzm, -u *m* *ist.* țarism

cażki, -ów *pl* *dim.* de la **cegi**; cleștișor; pensetă

cebj, -ra *m* ciubăr, vadră; (**deszcz**) **leje jak z** ~ra plouă cu găleata

cebion, -u *m* *farm.* vitamina C

cebulja, -i *f* 1. *bot.* ceapă (*Allium cepa*); **salatka z** ~a salată cu ceapă; ~ **morska** *bot.* ceapă de mare (*Urginea maritima*) 2. *fig.* cupolă bulbiformă 3. *fig.*, *glum.* ceas mare (de buzunar) 4. *bot.* bulb

cebularz, -a *m* *inv.* negustor de ceapă; cepar

cebulasty *adj* în formă de bulb, bulbos; bulbiform; ~e **oczy** fam. ochi bulbucați

cebulica în *expr.* ~ **dwulistna** *bot.* viora (*Scilla bifolia*)

cebulkja, -i *f* 1. *dim.* de la **cebulja**; cepușoară 2. *bot.* bulb; ~ **tulipana** bulb de lălea 3. *biol.* bulb pilos

cebulkowaty *adj* v. **cebulasty**

cebulkowy *adj* 1. v. **cebulowy**; 2. *bot.* cu bulb; **rośliny** ~e plante cu bulbi

cebulowy *adj* de, cu ceapă; **zapach** ~ miros de ceapă

cech, -u *m* 1. breaslă, corporație de meseriași 2. secție, atelier

cechja, -y *f* 1. trăsătură, particularitate, caracteristică, proprietate, semn distinctiv; ~ **charakteru** trăsătură de caracter; ~ **dodatnia / ujemna** trăsătură pozitivă / negativă; ~ **logarytmu** *mat.* caracteristica unui logaritm; ~ **y wrodzone** caracteristici innăscute 2. marcă, ștampilă, semn; etichetă; dangă (*la animale*); ~ **fabryczna** marca fabricii 3. ciocan marcator; poanson

cechmistrz, -a, *pl* -owie/-e *m* starostele unei bresle sau corporații

cech|ować, -uje, -ujesz, -ował *ipf* 1. a caracteriza, a fi caracteristic, a distinge 2. a marca, a ștampila, a însemna (*un obiect, o marfă*); ~ **towary** a marca mărfurile

cech|ować się, -uję się, -ujesz się, -ował się *ipf* *vr* a se caracteriza, a se distinge; ~ **czymś** a se caracteriza prin...; ~ **temperamentem** a se distinge prin temperament

cechownik, -a *m* marcator (*persoană*)

cechow|y *adj* de breaslă, de corporație; corporativ

cechówkja, -i *f* 1. ciocan silvic; ciocan marcator 2. clește pentru marcarea oilor

cedent, -a *m* *jur.* cedent

ced|ować, -uje, -ujesz, -ował *ipf* *jur.* a ceda un drept; a cesiona; a renunța la, a retrace

cedowanie, -a *n* *jur.* cesiune

cedr, -u *m* *bot.* cedru (*Cedrus*); ~ **czerwony** *bot.* ienupăr de Virginia (*Juniperus virginiana*)

cedrowin|a, -y *f* (*lemn de*) cedru

cedrow|y *adj* de cedru; ~a **żywica** rășină de cedru

cedulja, -y *f* 1. comunicat oficial privitor la bursă; buletin bursier; ~ **gieldy londyńskiej** cotațiile bursiere

darmo *adv* 1. (pe) gratis, fără plată, pe degeaba, de pomană; **dostać** ~ (**za** ~) a primi (pe) gratis, pe degeaba; **mieszkac** **za** ~ a locui pe degeaba 2. (**daremnie**) în zadar, zadarnic, inutil, fără niciun folos; **na** ~ degeaba, în zadar; **~** **nie ujdzie** *fam.* nu va trece fără urmări, nu se va ierta cu una, cu două **darmowy** *adj fam.* gratuit, gratis; neplătit, fără plată; ~ **wstęp** intrare liberă **darmozjad**, -a *m* trântor, parazit (*persoană*) **darnin|a**, -y *f v.* **darń** **darni|ować**, -uję, -ujesz, -ował *ipf* a acoperi cu brazde de iarbă; a gazona **darniowy** *adj* de iarbă; de brazdă de iarbă **darnisty** *adj* ierbos **dar|ń**, -ni *f* brazdă de iarbă, gazon **dar|ować**, -uję, -ujesz, -ował *pf* 1. a da în dar, a dăru, a oferi; a dona; ~ **wolność** a da libertatea, a reda libertatea; ~ (**komuś**) **życie** a. a da viață (cuiva); **b. jur.** a grația (pe cineva) 2. a ierta; ~ **dług** a ierta (*pe cineva*) de o datorie; **to nie do darowania** asta e de neiertat; **~** **daruj (pan), darujcie** iertați-mă! scuzați!; **darować sobie coś** a renunța la ceva, a lăsa baltă ceva **darowania|e**, -a *n* 1. iertare; **nie do** ~a de neiertat 2. *jur.* grație; ~ **kary** absolvire de pedeapsă **darowizn|a**, -y *f jur.* 1. dar, danie, donație 2. act de donație (*de danie*); **akt** ~y act de donație **darow|ywać**, -uję, -ujesz, -ywał *ipf v.* **darować** **dart|y** *part pasiv de la* drzeć; **~** **a rana** plagă anfractuoașă **darwinist|a**, -y *m* adept al darwinismului, darwinist **darwinistyczny** *adj* darwinist, darwinian **darwinizm**, -u *m* darwinism **darz|yć**, -ę, -ysz, -ył *ipf* 1. *livr.* a da în dar, a dăru 2. a onora; a nutri, a simți, a purta; încredere; ~ **szacunkiem** a avea respect, a avea considerație (*pentru cineva*); **nie** ~ (**zbytnią**) **sympatią** a nu avea la inimă, a nu simpatiza (*pe cineva*); ~ **kogoś miłością (uczuciem)** a iubi pe cineva **darz|yć się**, (*numai la pers a treia*) -y się *ipf vr* 1. a reuși, a avea noroc, a-i merge din plin; **we wszystkim mu się** ~y îi reușește în toate 2. a crește; a rodi **dasz|ek**, -ka / -ku *m* 1. *dim. de la* dach; 2. (~ **czapki**) cozoroc 3. abajur 4. streășină deasupra unei uși sau ferestre **dat|a**, -y *f* dată; ~ **urodzenia** data nașterii; ~ **historyczna** dată istorică; ~ **wcześniejsza** antedat; ~ **późniejsza** postdat; **~** **człowiek dawnej (starej)** ~y om de modă veche, om cu păreri învechite; **świeżej (nowej)** ~y nou creat, de ultimul moment; **być pod dobrą** ~a a fi cu chef, cherchelit **dat|ek**, -ku *m* 1. dar, donație; binefacere, caritate 2. pomană; **prosić o** ~ a cere de pomană; **~** **wedle** ~ku **służba** după faptă și răsplată **dativ|us**, -u *m v.* **celownik** 1. **dat|ować**, -uję, -ujesz, -ował *ipf* a pune data, a data; ~ **pismo** a data o adresă; ~ **wstecz** a data în trecut, a postdata **dat|ować się**, (*numai la pers a treia*) -uje się *ipf vr* a data din..., a proveni din...; **te tradycje** ~u|a się **od ubiegłego wieku** aceste tradiții datează din secolul trecut

datownik, -a *m tehn.* ștampilă pentru pus data; compostor **dawać**, daję, dajesz, dawał *ipf v.* **dać** **dawać się**, daję się, dajesz się, dawał się *ipf vr v.* **dać się** **dawc|a**, -y *m* dătător; donator; ~ **krwi** donator de sânge; ~ **narządów** donator de organe **dawk|a**, -i *f med.* doză; rație, porție; **zbyt duża** ~ o doză prea mare, supra doză; **końska** ~ *glum.* doză foarte mare; ~ **pokarmowa agr.** porție de hrană, rație **dawkomierz**, -a *m tehn.* dozimetru **dawk|ować**, -uję, -ujesz, -ował *ipf* a doza; a raționaliza **dawkowania|e**, -a *n* dozare, doza **dawkownik**, -a *m tehn.* dozator, distribuitor **dawniej** *adv (comp. de la* dawno) (mai) înainte, mai devreme, anterior, de mult timp, demult, odinioară; **jak** ~ ca (mai) înainte, ca odinioară **dawniejszy** *adj (comp. de la* dawny) de mai înainte, de altă dată; precedent, anterior **dawn|o** *adv* de mult timp, demult, odinioară; în vechime; **jak** ~? de când?, de cât timp?; **z (od)** **dawien** ~a de când lumea, (din vremuri) de demult, din timpuri străvechi; **czy** ~ **tu mieszkasz?** locuiești de mult timp aici? **od** ~a de mult; ~ **temu** de mult timp **dawność**, -ci *f* 1. vechime 2. *livr.* antichitate; **badacz** ~ci cercetător al antichității **dawn|y** *adj* 1. de mai înainte, trecut, de altădată, de odinioară; ~i **ludzie** oameni de altădată; ~e **czasy** vremuri de odinioară; **w** ~y**ch czasach** pe vremuri 2. vechi, din timpuri trecute, de demult; ~ **obyczaj** obicei vechi; ~ **rząd** vechiul regim 3. fost; ~ **minister** fostul ministru; ~ **oficer** fost ofițer; **~** **po** ~emu ca (și) în trecut, ca înainte; **wszystko po** ~emu nu s-a schimbat nimic; ~e **dzieje** (asta-i) poveste veche; **człowiek** ~ej **daty** om de modă veche **da|b**, **dębu m** 1. *bot.* stejar (*Quercus*); ~ **bezzypułkowy** (zypułkowy) gorun; **~** **chłop jak** ~ un bărbat ca stejarul; **dać dęba** *fam.* a o rupe la fugă; a da bir cu fugiții; **stanać dęba** a. a cabra, a se ridica în două picioare (*despre cai*); **b.** a se face părul măciucă; **c.** a se împotrivi, a se încăpățâna 2. lemn de stejar **dąbrow|a**, -y *f* pădure de stejari, stejăriș; dumbravă **dać**, dmę, dmiesz, dał *ipf* 1. a bate, a sufla, a umfla (*prin suflare*); **wiatr dmie** vântul bate, suflă vântul; ~ **w trąbkę** a sufla în trompetă 2. a cânta la un instrument de suflat; **~** **w czyjaś dudkę** *fam.* a ține isonul cuiva **dać się**, dmę się, dmiesz się, dał się *ipf vr* *fam.* a se îngâmfă, a se umfla în pene; a nu-i ajunge nici cu prăjina la nas **daśa|ć się**, -m się, -sz się, -ł się *ipf vr* a se bosumfla, a se îmbufna; a fi îmbufnat; a se supăra; a face pe supăratul **daś|y**, -ów *pl m* pretenții; capricii, toane; îmbufnare, bosumflare; **stroić** ~ a se bosumfla, a face mofturi, a fi capricios **dążeń|e**, -a *n* (*do czegoś*) năzuință, aspirație; tendință; ~ **do szczęścia** năzuință spre fericire; ~a **wolnościowe** aspirații de libertate **dążność**, -ci *f v.* **dążenie**

eksplozyjny *adj* v. **eksplozywny**
eksplozywny *adj* exploziv, de explozie; impulsiv, violent; **materiały** ~e materiale explozive; **spółgłoski** ~e *lingv.* (consoane) explozive
ekspонат, -u *m* exponat
eksponent, -a *m* 1. expozant 2. *mat.* exponent
eksponometr, -u *m* exponometru
eksponować, -uję, -ujesz, -ował *ipf* 1. a expune; a prezenta 2. a pune pe primul plan, a expune în văzul tuturor 3. a primejdi, a periclita, a expune la... 4. *fol.* a expune
eksponowany 1. *part pasiv* de la **eksponować** 2. *adj* renumit, important, de frunte; de răspundere; ~e **stanowisko** post important, funcție de răspundere 3. *adj* expus
eksport, -u *m* export
eksportacja, -i *f* scoaterea mortului din casă
eksporter, -a *m* exportator
eksportować, -uję, -ujesz, -ował *pf* și *ipf* a exporta
eksportowy *adj* de export, destinat exportului; **towar** ~ marfă de export
ekspozycja, -i *f* 1. expoziție; expunere, prezentare; **stala** ~ expoziție permanentă 2. *lit.* expoziție
ekspozycyjny *adj* de expoziție; de expunere
ekspozytura, -y *f* 1. sucursală, filială 2. reprezentanță
ekspres¹, -u *m* scrisoare (*recomandată*) expresă; colet expres; **wysłać** ~em a trimite expres
ekspres², -u *m* 1. (*tren*) expres 2. aparat electric pentru preparatul cafelei; **kawa z** ~u cafea espresso, de la automat
ekspresja, -i *f* expresie; expresivitate
ekspresjonista, -y *m* arte expresionist
ekspresjonistyczny *adj* arte (de) expresionist
ekspresjonizm, -u *m* arte expresionism
ekspresowy *adj* rapid, expres, instant; **herbata** ~a ceai instant, la pliculeț
ekspresyjny *adj* v. **ekspresywny**
ekspresywność, -ci *f* expresivitate
ekspresywny *adj* expresiv; sugestiv
ekspropriacja, -i *f* *livr.* expropriere
ekspropriator, -a *m* *livr.* expropriator
ekspropriować, -uję, -ujesz, -ował *pf* și *ipf* *livr.* a expropria
ekstacyjny *adj* extatic
ekstaza, -y *f* extaz; **być w** ~ie a fi în extaz; **wpadać w** ~e a cădea în extaz, a se extazia
ekstensywność, -ci *f* caracter extensiv
ekstensywny *adj* extensiv; ~a **gospodarka** rolnă agricultură extensivă
eksterminacja, -i *f* exterminare
eksterminacyjny *adj* de exterminare; exterminator
eksterminować, -uję, -ujesz, -ował *ipf* a extermina
ekstern, -a *m* extern (*elev pregătit în particular*)
eksternat, -a *m* externat
eksternista, -y *m* v. **ekstern**
eksternistyczny *adj* extern; **studia** ~e studii în regim extern
eksterytorialność, -ci *f* *pol.* exterytorialitate
eksterytorialny *adj* exterytorial
ekstra 1. *adv* separat; în mod special; suplimentar 2. *adv* în afară de aceasta, pe deasupra, în plus, suplimentar 3. *adj* *indecl* extraordinar, neobișnuit; **coś** ~ ceva deosebit; super! grozav!

ekstradawać, -uję, -ujesz, -ował *ipf* *jur.* a extrăda
ekstradycja, -i *f* *jur.* extrădare; **umowa o** ~e tratat de extrădare
ekstrahować, -uję, -ujesz, -ował *ipf* *chim., med.* a extrage
ekstrakcja, -i *f* 1. *chim.* extragere 2. *med.* extracție; ~ **zęba** extracția dintelui
ekstrakt, -u *m* extract, esență
ekstraktor, -a *m* *tehn., med.* extractor
ekstrapolacja, -i *f* extrapolare; extrapolare
ekstrawagancja, -i *f* extravaganță
ekstrawagancki *adj* extravagant; ~e **ubranie** ținută extravagantă
ekstrawagancko *adv* (*în mod*) extravagant, cu extravaganță
ekstrawertyk, -a *m* extravertit
ekstrem, -u *m* *livr.* extremă
ekstremalnie *adj* extrem; ~ **wysiłek** efort extrem, excesiv; **sporty** ~e sporturi extreme
ekstremist, -u *m* extremist
ekstremistyczny *adj* (de) extremist
ekstremizm, -u *m* extremism
ekstremum *indecl n* *mat.* valoare extremă; extremum
eksudat, -u *m* *med.* exudat
ekumeniczny *adj* ecumenic; **ruch** ~ mișcare ecumenică
ekumenizm, -u *m* *bis.* ecumenism
ekwatorial, -u *m* *astr.* ecuatorial
ekwilibrista, -y *m* echilibrist
ekwilibristyczny *adj* de echilibristică, echilibrist
ekwilibrystyka, -i *f* echilibristică
ekwipaż, -u *m* *inv.* echipaj; trăsura
ekwipować, -uję, -ujesz, -ował *ipf* a echipa, a înzestra; ~ **kogo na drogę** a echipa pe cineva de drum
ekwipować się, -uję się, -ujesz się, -ował się *ipf* a se echipa
ekwipunek, -ku *m* echipare; echipament
ekwiwalent, -u *m* echivalent
elaborat, -u *m* lucrare elaborată, redactată
elan, -y *f* elană (*fibră artificială*)
elanobawelna, -y *f* material din fibre elastice și bumbac
elastik, -u *m* elastic
elastyczność, -ci *f* elasticitate; **granica** ~ci limita elasticității
elastyczny *adj* 1. elastic, flexibil; mlădios 2. adaptabil
eldorado, -a *n* eldorado; paradis
elegancja, -i *f* 1. eleganță 2. politețe, curtoazie
elegancki *adj* 1. elegant 2. galant, curtenitor; **◇** ~ **świat** lumea bună
elegancko *adv* 1. elegant, cu eleganță, cu mult gust 2. în mod galant, curtenitor
elegant, -a *m* bărbat elegant, fercheș, dichisit; **◇** ~ **z morskiej pianki** *iron.* om spilcuit, fante, filfizon
elegantować się, -uję się, -ujesz się, -ował się *ipf* *fam., glum.* a se îmbrăca elegant, a se găti, a se dichisi
elegantka, -i *f* femeie elegantă, cochetă
elegia, -i *f* *lit., muz.* elegie
elegijny *adj* elegiac, de elegie; melancolic, trist
elekcja, -i *f* *ist.* alegere; elecțiune
elekcyjność, -ci *f* *ist.* electivitate
elekcyjny *adj* ales, electiv, bazat pe alegere
elekt, -a *m* *ist.* ales, persoană aleasă într-o funcție înaltă; cel reales